

SVETIONIK

Gavrila Principa 54 · Sremska Kamenica · 21208

Jun 2026.

Udruženje Svetionik u plavom je 03.12.2022. godine osnovala grupa roditelja mladih osoba sa autizmom, koji su bili u bezizlaznoj situaciji, jer naša deca po završetku školovanja gube sve vrste podrške i ostaju u četiri zida, u potpunosti prepušteni na brigu roditeljima i članovima porodice.

Mladi sa autizmom po završetku školovanja više ne koriste znanja i veštine, koje su stekli tokom školovanja, gube strukturu dana i smislene aktivnosti, gube vršnjačke i socijalne kontakte što dovodi do povećane neizvesnosti, frustracije, anksioznosti i osećaja bezvrednosti. Često se njihovo zdravstveno stanje naglo pogoršava i roditelji postaju još opterećeniji.

Misija

Naša misija je da pokažemo pozitivnim primerom u praksi da uz adekvatnu podršku mladi sa autizmom i iz drugih osetljivih grupa mogu biti radno angažovani, uključeni u kolektiv i biti aktivni učesnici lokalne zajednice. Da bismo im omogućili priliku za sticanje radnih i životnih veština obratili smo se lokalnoj samoupravi za obezbeđivanje adekvatnih radnih prostorija i povezali se sa udruženjem “Naša kuća” iz Beograda kako bismo od njih naučili adekvatan model za edukaciju naših korisnika i savladavanje veština za proizvodnju ručno rađenog recikliranog papira po japanskoj metodi. Po usvajanju zakona o socijalnom preduzetništvu u republici Srbiji urduženje je uradilo dodatnu registraciju u APR-u i dobilo status socijalnog preduzeća što nam je omogućilo zapošljavanje radnih terapeuta i mladih osoba sa invaliditetom, kao i izlaganje našeg papira i proizvoda od papira na bazarima i lokalnim marketima za male proizvođače.

Vizija

Vizija našeg udruženja je bolje, inkluzivnije i ravnopravnije društvo za mlade sa autizmom i iz drugih osetljivih grupa, podizanje svesti o tome koliko podrška za njihovo radno angažovanje i socijalnu inkluziju utiče na kvalitet njihovih života i rasterećuje članove njihovih porodica. Kontinuirana edukacija roditelja o zakonima EU i Konvenciji EU o pravima osoba sa invaliditetom kako bismo zajedno izvršili pritisak na izmene zakona u Republici Srbiji. Pružanjem adekvatne podrške čitave porodice se više ne marginalizuju, njihov socijalni i finansijski status u društvenoj zajednici postaje bolji. Trenutna situacija je takva da po završetku školovanja mladih sa autizmom jedan od roditelja biva prinuđen da prekine radni odnos kako bi brinuo o punoletnom detetu, što dodatno pogoršava finansijsku situaciju čitave porodice i dovodi ih u situaciju da budu korisnici socijalne pomoći. Naredni korak i naša vizija za budućnost je svakako rešavanje problea o nastavku humanog i kvalitetnog života osoba sa autizmom kada njihovi roditelji više ne budu u mogućnosti da brinu o njima usled starosti ili zdravstvenih problema. Zalažemo se za deinstitucionalizaciju, za model malih kućnih zajednica u kojima bi grupa korisnika živela u kućama uz stalin nadzor i adekvatnu stručnu podršku pedagoga, psihologa i personalnih asistenata. Želimo da ih osnažimo u sticanju životnih veština, svakodnevnih aktivnosti u održavanju životnog prostora, lične higijene i pripremanju obroka.

16

KORISNIKA

55

ČLANOVA
PORODICA

Svrha i cilj izrade prvog časopisa

Projekat „Ovo je naša priča“ ima za cilj osnaživanje mladih sa autizmom kroz kreativni proces izrade časopisa, koji će biti štampan na recikliranom papiru, proizvedenom u radionici udruženja, gde su mladi već obučeni za proizvodnju istog. Učesnici su kroz seriju radionica razvijali veštine pisanja, crtanja i izražavanja, kao i znanja o radnoj i socijalnoj inkluziji, izazovima mladih i vrednostima EU. Opipljiv i fizički prisutan rezultat radionica je kreiran prvi broj časopisa posvećenog pričama, stripovima i iskustvima mladih sa autizmom. Završna faza projekta je upravo današnji javni promotivni događaj na kojem ćemo vam predstaviti časopis.

Motivacija za ovaj projekat se javlja iz uočenog problema da mladi sa autizmom retko dobijaju priliku da sebe izraze u javnosti. Ovim projektom im se omogućilo da kroz časopis pokažu svoje sposobnosti i snage, lična interesovanja, kreativnost, kao i da zajednica prepozna njihov potencijal.

Značaj radne inkluzije iz ugla stručnjaka

Dr Otilia Velišek-Braško

Profesor strukovnih studija

Akademija strukovnih studija u Novom Sadu

Odsek Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača

DA P(O)STANEMO INKLUZIVNI I NAKON ŠKOLOVANJA

„Svetionik u plavom“ za radno angažovanje mladih iz spektra autizma i drugih osetljivih grupa

Udruženje i socijalno preduzeće „Svetionik u plavom“ je osnovano u decembru 2022. godine, a sa radom počeo 2024, sa ciljem da se mladima u spektru autizma, kao i iz drugih osetljivih grupa, obezbedi mogućnost da se radno angažuju u skladu sa svojim mogućnostima. Plava boja simbolično predstavlja svet autizma, zbog čega se i u nazivu ovog udruženja spominje plava boja.

Autizam je složen razvojni poremećaj, nije bolest već je stanje. Autizam ima svoje karakteristike, ali slika autizma je toliko različita da se može govoriti o „autizmima“, odnosno, zato se stručno govori o spektru autizma. Osobe sa autizmom su drugačije, nisu neurotipične. Njihove specifičnosti klasifikuju se u tri grupe, tj. trijadu poteškoća na području: komunikacije, socijalne interakcije i apstraktnog mišljenja. Oni imaju poteškoće u funkcionisanju, imaju drugačije sposobnosti. Neko od njih je manje ili više samostalan, nekom treba podrška, više ili manje. Često pokazuju ograničena interesovanja ili obrasce ponašanja koje ponavljaju (stereotipije), po čemu su prepoznatljivi. Osobe iz spektra autizma nisu osobe s posebnim potrebama. Svi ljudi imaju ljudske potrebe, što se odnosi na potrebu da budeš voljen, prihvaćen, da učiš itd. Osobe s autizmom, kao i druge osobe s razvojnim smetnjama i invaliditetom, imaju isto ljudske potrebe, ali imaju potrebu za dodatnom podrškom. Važno je naglasiti da osobu s autizmom nije dobila samo porodica, dobila ga je zajednica. Zbog toga je potrebno da cela zajednica vodi brigu o njima, a ne samo porodica. Inkluzija podrazumeva prihvatanje svake osobe onakvom kakva jeste i spremnost okoline na prilagođavanje i podržavanje. Inkluzija se u najširem smislu odnosi na socijalnu inkluziju, odnosno društvenu uključenost, što podrazumeva da svaki građanin bez obzira na svoje specifičnosti ima jednaku mogućnost da ostvari svoja zakonom zagarantovana prava, a to znači da svaka osoba ima ravnopravan pristup resursima društva kao što su obrazovanje, zdravstvena zaštita, socijalna zaštita, kultura, tržište rada, i sl. Suština inkluzije jeste da svako može na ravnopravan način da učestvuje u odlučivanju, da doprinosi razvoju i dobrobiti društva, može da razvija svoje potencijale i živi na dostojanstven način. Inkluzivno obrazovanje se kod nas ostvaruje od 2009. godine, ali se nakon školovanja društvena inkluzija nije nastavila u dovoljnoj meri. Posle obrazovanja svaka osoba ima potrebu da se zaposli, da bude radno angažovana, da privređuje, doprinosi svojoj zajednici. Zapošljavanje osoba s autizmom od posebnog je značaja, jer osobe s autizmom su imale najmanje prilika da se zaposle i radno angažuju od svih osoba iz drugih osetljivih grupa. Radnim angažovanjem osobama s autizmom se omogućava da im dan ima strukturu, organizaciju, raspored sa svrhom, kao i zadovoljstvo korisnim angažovanjem, smislenim radom. Namera Udruženja jeste da omogući inkluziju u svetu rada osobama iz spektra autizma kao i osobama iz drugih osetljivih grupa. Trenutna situacija u našem društvu je takva da mladi s autizmom po završetku školovanja ostaju bez svih vidova podrške, zatvoreni u porodična domaćinstva, bez smislenih aktivnosti, prepušteni isključivo brizi i podrški svoje porodice. Njihova inkluzija u svetu rada ide izuzetno otežano, zbog njihovih specifičnosti, ali još veći izazovi sustižu porodice ako ostanu samo u svojim domovima. To utiče na njihovo mentalno stanje, a i na funkcionisanje čitave porodice i svih njenih članova. Vizija „Svetionika u plavom“ jeste da svojim trudom, zalaganjem i primerom u praksi pokaže kako postoji način da se situacija u našem društvu i okruženju promeni, da se mladima u spektru autizma pruži šansa za dane ispunjene radnim aktivnostima, druženjem, socijalnim kontaktima i dostojanstvom. Socijalna inkluzija ne može da se ostvari bez inkluzivne politike, kulture i prakse, zbog čega je značajno da donosioci odluka na republičkom, pokrajinskom i gradskom nivou imaju senzibilitet, vrednosne orijentacije i odgovornost u kreiranju inkluzivnog društva. Potrebno je inkluzivnost naše zajednice unapređivati i nakon školovanja mladih u spektru autizma, kroz održivost socijalnog preduzetništva uz sistemsku podršku, kako bi postali, a i ostali inkluzivno društvo.

Radna inkluzija - više od posla

Ružica Sedlan

Master psiholog i RE&KBT psihoterapeut

Saradnica na programima psihosocijalne podrške i radne inkluzije mladih iz spektra autizma i drugih osetljivih grupa

Kada govorimo o radnoj inkluziji mladih sa autizmom i mladih iz drugih osetljivih grupa, često prvo pomislimo na zapošljavanje, radne navike ili mogućnost da osoba pronađe posao. Međutim, iz psihološke perspektive, radna inkluzija predstavlja mnogo više od samog rada. Ona predstavlja osećaj pripadnosti, sigurnosti, lične vrednosti i mogućnosti da neko bude prihvaćen upravo takav kakav jeste. Mnogi mladi iz spektra autizma, kao i mladi koji imaju teškoće u komunikaciji, emocionalnom izražavanju ili socijalnim odnosima, tokom odrastanja često dobijaju poruku da su „drugačiji“, da „ne mogu“ ili da se ne uklapaju dovoljno u očekivanja okoline. Takva iskustva vremenom mogu dovesti do povlačenja, nesigurnosti, anksioznosti i osećaja manjka pripadnosti. Upravo zato podržavajuće radno okruženje može imati veliki značaj za mentalno zdravlje i emocionalni razvoj.

Kada mlada osoba dobije priliku da učestvuje u radu, donosi odluke, razvija veštine i vidi rezultat svog truda, razvija se i osećaj kompetentnosti, osećaj koji prati uverenja da „mogu“, „znam“ i „vredim“.

U psihoterapijskom radu često možemo videti koliko ponašanje zapravo predstavlja oblik komunikacije. Neki mladi emocije ne izražavaju rečima, već povlačenjem, preplavljenošću, pojačanom potrebom za rutinom, ćutanjem ili različitim oblicima ponašanja koje okolina nekada pogrešno tumači kao nezainteresovanost ili otpor. Kada se iza ponašanja prepozna emocija, otvara se prostor za razumevanje, sigurnost i razvoj odnosa poverenja. Radna inkluzija zato nije samo učenje radnih zadataka. Ona podrazumeva stvaranje prostora u kome osoba može da razvija samostalnost, socijalne veštine, emocionalnu stabilnost i osećaj pripadnosti zajednici. Posebno kod mladih iz spektra autizma, osećaj sigurnosti i predvidivosti u okruženju ima važnu ulogu. Jasna struktura, podrška i odnos poverenja često omogućavaju mladima da pokažu potencijale koji ranije nisu bili vidljivi. Kroz rad sa mladima u okviru programa psihosocijalne podrške i radne inkluzije često se može videti koliko male promene postaju veliki koraci. Samostalno obavljen zadatak, prvi razgovor sa kupcem, dolazak bez straha, izražavanje potreba ili emocija. To možda deluje kao mali korak iz perspektive okruženja, ali za osobu predstavlja važan trenutak razvoja samopouzdanja i osećaja lične vrednosti. Važno je razumeti da inkluzija ne znači samo fizičko prisustvo osobe u nekom prostoru. Prava inkluzija podrazumeva da osoba ima pravo da bude viđena, saslušana, prihvaćena i uključena u zajednicu na način koji poštuje njene mogućnosti, potrebe i tempo razvoja.

Kada mladima pružimo podršku umesto pritiska, razumevanje umesto osude i prostor za razvoj umesto stalnog prilagođavanja tuđim očekivanjima, tada rad prestaje da bude samo obaveza. Tada postaje mesto razvoja identiteta, sigurnosti i osećaja da pripada.

O projektu REBOOTING

Realizacija projektnih predloga za grantove (male vrednosti) organizuje se u okviru projekta REBOOTING (Responding to Enlargement Boost Through the Involvement of New Generations), koji se finansira u okviru programa EU podrške Republici Srbiji – Human Rights, Democracy, Civil Society Facility (EuropeAid/177269/DD/ACT/RS) u periodu od 2024. do 2026. Projekat REBOOTING sprovodi konzorcijum partnera koji čine OPENS Novi SAD, SINHRO Pančevo, Somborski Edukativni Centar Sombor, BUM Bečej i Zapadnobalkanski institut Beograd. Sve projektne aktivnosti sprovode se na teritoriji Vojvodine.

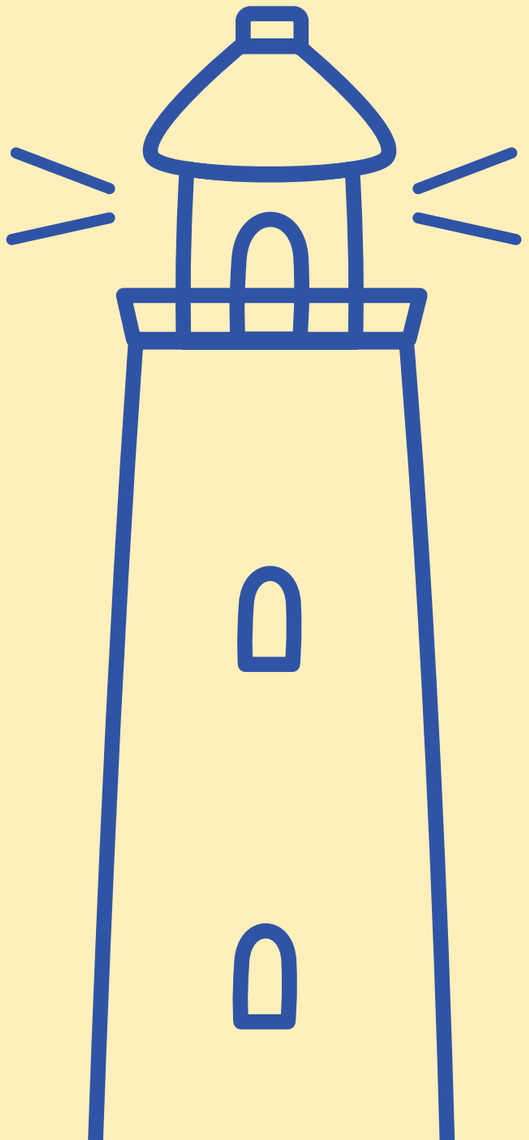
Projekat REBOOTING namenjen je mladima različitih uzrasta i društvenih grupa, a posebno omladinskim organizacijama civilnog društva kroz Program za podršku mladima (PZM), kao i odraslim osobama, predstavnicima medija, državnim službenicima i omladinskim organizacijama i školskom osoblju, dajući priliku relevantnoj grupi aktera civilnog društva da izraze svoje mišljenje u procesu dizajniranja, sprovođenja i kontroli kvaliteta aktivnosti.

Na narednim stranama ćemo pokušati da vam približimo želje, potrebe i interesovanja mladih, koji su korisnici radnog centra “Svetionika u plavom”.

Učinićemo to kroz niz autorskih priča, koje će se baviti temama i ličnim interesovanjima iz svakodnevnog života svakog od njih pojedinačno.

Autor: Veronika Bodnar

Autizam

Autizam je zapravo sloboda od šablona i pravila, postavljenih običnim ljudima. U nekom smislu to je njihova prednost, ali zapravo i njihov najveći teret. Autistična osoba može da se uklopi u društvo, al' na veoma specifičan način. Svaka od tih osoba ima osobine koje ne može da uredi u zajedničke smernice zdravih ljudi. Zato se kolektivnost osoba sa invaliditetom nikada neće postići, zbog osobina koje ću navesti sad.

Pre svega su tu poteškoće u usklađivanju znanja i navika. To jest, sve kod njih može da se razvija kao da neko pokušava da nacrta fraktalni, ali nediferencijabilni grafikon - Vejerštrsovu funkciju - koja se stalno mrda. Na primer, osoba može lepo brojati, ali ne može da poredi posledice da bi rešio matematički primer ili zadatak. To su osobine njihovog univerzalnog razmišljanja. Da zapazimo još jednu ključnu stvar - radne navike se njima isto ostvaruju po sličnim principima. To je ljudima često veoma teško da prihvate, naročito onima koji su navikli na upoređivanje sposobnosti i ponašanja kako bi procenili šta čovek zapravo zna i može. Kad je u pitanju autizam, nikada ne možeš biti siguran da li može osoba sa tom dijagnozom da izvrši do kraja ono što joj se poručuje. Zbog toga je jedini način da se uspostavi red, posebno u kolektivima sastavljenim od takvih ljudi, individualan pristup svakoj osobi.

Iako svaki čovek na isti način ima individualne osobine, svoj način rada, učenja i karakter, većina neurotipičnih ljudi ipak uspeva da se uklopi u kolektiv i grupni rad. Kod osoba sa autizmom to često nije slučaj. Individualni pristup je uglavnom jedino što može dati rezultate u takvom specifičnom kolektivu.

Evo nekih specifičnosti koje otežavaju saradnju. Na primer, neko može vrhunski seći i oblikovati papir, ali imati velike poteškoće sa ostalim koracima u izradi čestitki. Dakle, sposobnosti mogu biti veoma izražene u jednom segmentu, a znatno slabije u drugom. Tu svakako utiču karakterne osobine i socijalne veštine. Na primer, nekoj osobi može biti navika da priča mnogo i zbog toga joj je teže da se koncentriše na zadatak, pa joj učinak nije lošiji zbog manjka veština i sposobnosti, nego zbog ovog prvog. Zato moraš veoma pažljivo posmatrati šta pričaš i kako da dočaraš ono što treba. To zahteva dobro poznavanje svake individualne osobe sa autizmom. Ove stvari su važne jer je osobu sa autizmom lako uznemiriti iz nehata.

Igre za koncentraciju

Ovde ću opisati neke od mojih omiljenih igara koje možete probati sami u svojim domovima. To su: Kineski toranj, Žabice, Skakavac, Od kule do tornja i Kroz iglene uši.

Autor: Ivan Gajanović

KINESKI TORANJ

Za ovu igru su vam neophodne matice za šrafove. Cilj je da se u roku od jednog minuta poređa deset matica jedna na drugu.

ŽABICE

Ovo je igra sa ping-pong lopticama i čašama vode. Potrebno je da se u roku od jednog minuta duvanjem prebace tri loptice na tri čaše sa vodom sa jedne na drugu.

OD KULE DO TORNJA

Za ovu igru su potrebne plastične čaše. Cilj igre je da se u roku od jednog minuta poređa trideset šest čaša (obrnutih naopačke) u nekoliko redova koji formiraju kulu.

SKAKAVAC

Igra sa tanjirima i ping-pong lopticama. Potrebno je da se u roku od jednog minuta ubace tri ping-pong loptice u činiju tako što odskoče na tri tanjira.

KROZ IGLENE UŠI

Igra sa tanjirima i ping-pong lopticama. Potrebno je da se u roku od jednog minuta ubace tri ping-pong loptice u činiju tako što odskoče na tri tanjira.

Ove igre su zabavne i interesantne, pomoću njih se vežba koncentracija i pažnja. Ja najviše volim Od kule to tornja.

Zanimljiva geografska imena

Autor: Ivan Gajanović

Krung Thep Maha Nakhon

Zvanično ime grada Bangkok je zapravo mnogo duže i ceremonijalno.

Ejafjadlajekidl

Vulkan na Islandu. To je vulkan koji je 2010. godine zaustavio avio-saobraćaj u Evropi.

Szczebrzeszyn

Ovo je malo mesto u istočnoj Poljskoj. Poznato je po čuvenoj rečenici "w szczebrzeszynie chrząszcz brzmi w trzcinie", to je poljska brzalica. Ime mesta se izgovara **ŠČEBŽEŠIN.**

Llanfairpwll-gwyngyll

Ovo je selo u Velsu. Puno ime sela je još duže (58 slova) i jedno je od najdužih na svetu.

Loughborough

Ovo je grad u centralnoj Engleskoj. Izgovara se **Laf-bra**

Taumatawhakatangihangakoauauotam-ateaturipukakapikimaungahoronukupo-kaiwhenuakitanatahu

Ovo je brdo na Novom Zelandu sa jednim od najdužih imena na svetu, pravi je izazov za izgovor i za lokalno stanovništvo.

Parangari-cutirimícuaro

To je mesto u Meksiku. Ime potiče iz nahuatl jezika (jezika starih naroda sa ovog područja). Često se koristi u španskim brzalicama. Ovako bi moglo da se izgovori: **PA-RAN-GA-RI-KU-TI-RI-MI-KUA-RO.**
Lični izgovor: probaj da kažeš tri puta brzo ime ovog mesta.

Chargoggagogg-manchauggagogg-chaubunagunga-maugg

Jezero u Americi koje ima naziv na jeziku američkih starosedelaca.

Autor: Lena Đerić

Knjiga koja pruža nadu

U ovom tekstu ću da opišem jednu knjigu koja mi je jako draga. Davno sam je čitala, ali je ostavila jak utisak. Autorka je Marijana Novakov Popović, a ime knjige je *Kako je Bendži našao dom.*

Glavni junak priče je kuca jazavičar. Devojčice Sanja i Tanja ga pronalaze povređenog, nakon što ga je pregazio automobil, pa ga sklanjaju na sigurno mesto. Nakon neuspešnog pokušaja da usele kucu u Sanjinu zgradu, počinje avantura pronalaska toplog doma za ovog psa. U tu potragu se uključuju teta Olja, jedan veterinar, kao i bračni par Maša i Saša, koji su u potrazi za novim kućnim ljubimcem.

Knjiga ima svojih tužnih momenata, jer se vezuje za teme gubitka i potrebe za pripadanjem, ali na kraju prevladaju srećne emocije i priča se završava u sceni koja daje nadu. Preporučujem ovu knjigu zato što ima puno emocija, toplu priču i dopadljive likove, i sigurna sam da ljudi mogu da je povežu za svojim životom. Ovo delo je takođe bitno, jer ističe značaj udomljavanja ljubimaca i pružanja doma za svakog.

Zagonetka

U najvećoj noćnoj tmini svetli nešto na pučini.

Autor: Aleksa Čampara

Asocijacije

A1 - Rezanci	B1 - Kašika	C1 - Član	A1 - Rezanci
A2 - Pileća	B2 - Viljuška	C2 - Mama	D2 - Džej
A3 - Goveđa	B3	C3	D3
A4 - Predjelo	B4	C4	D4
A:	B:	C:	D:
Konačno rešenje:			

A1 - Akropolj	B1 - Jadran	C1 - Peškir	A1 - Malta
A2 - Glavni grad	B2 - Zvezda	C2 - Ležaljka	D2 - Kipar
A3 - Boginja	B3	C3	D3
A:	B:	C:	D:
Konačno rešenje:			

Odgovori

Asocijacija 1: A: Supa; B: Escajg; C: Porodica; D: Nedelja; Konačno: Ručak

Asocijacija 2: A: Atina B: More C: Plaža D: Ostrvo; Konačno: Grčka

Zagonetka: Svetionik

Fotografijom ti govorim

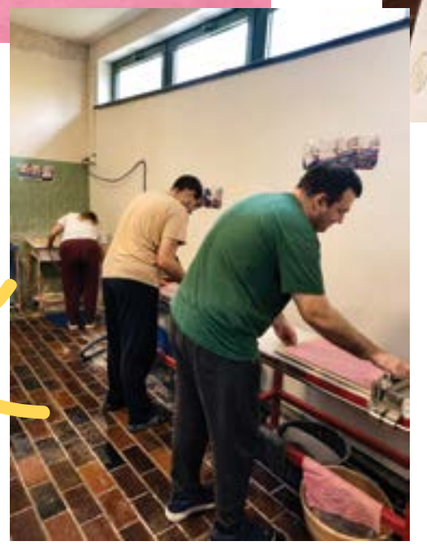

Ivan Jurišić je stalni korisnik radnog centra “Svetionika u plavom”, koji se teško verbalno izražava, ali nas zato uvek iznova iznenađuje svojim veštinama neverbalne komunikacije. On voli da fotografiše predmete, prostor u kom boravi i drage ljude. Iz tog razloga smo odlučili da se u našem prvom časopisu umesto autorskog teksta nađu njegove dve autorske fotografije.

Ivan je dokaz da reči nisu jedini način za komunikaciju, razumevanje i druženje, a dešava se da su nam i suvišne.Ponekad je lepše ne pitati “Da li ti treba pomoć?”, već samo pružiti ruku ili zagrliti osobu kojoj je pomoć potrebna, a Ivan to i te kako ume.

Autor: Nikola Rakić

GTA - serijal koji nas nikada neće razočarati

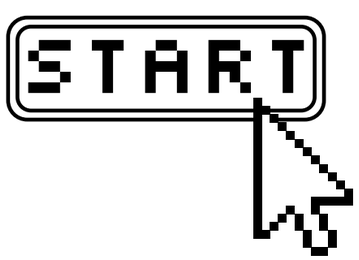
Grand Theft Auto (Velika krađa vozila) je serijal akciono-avanturističkih video igara i spada u jedan od najprodavanijih i najigranijih u istoriji gejminga. Nju su kreirali Dejvid Džouns i Majk Dejli, prvenstveno u sklopu britanske razvojne kuće Rockstar North, ogranka američke kompanije Rockstar Games. Naziv serije je termin za krađu motornih vozila u Sjedinjenim Američkim Državama.

Ključni element svake od igrica su misije, koje uključuju razne aktivnosti, poput: vožnje, pucnjave, krađe vozila, pljačke, kupovine kuća... Svaka igrica ima drugog glavnog lika, koji kroz priču same igrice pokušava da se uzdigne kroz kriminalno podzemlje, često prateći teme izdaje.

Igre u serijalu Grand Theft Auto su smeštene u izmišljenim lokacijama koje su stvorene po uzoru na prave. Tu se pre svega ističu, Liberti Siti (stvoren po uzoru na Njujork), Vajs Siti (Majami) i San Andreas (mešavina Kalifornije i Nevade; sadrži gradove Los Santos - Los Anđeles, San Fiero - San Francisko i Las Venturas - Las Vegas).

Prva GTA igrica je objavljena 1997, i od tad je izbačeno još šest zvaničnih nastavaka, dok je objavljivanje sedmog (GTA VI) planirano za ovu godinu. GTA San Andreas, nastavak iz 2004. je prva igrica iz serijala koju sam ja igrao. To je bilo još davne 2007. Još od tog dana, to mi je omiljena igrica. Pored nje, igrao sam i GTA Advance, Chinatown Wars, Vice City, GTA IV (koji uključuje i nastavke The Lost and Damned i The Ballad of Gay Tony) i nakon toga GTA V. San Andreas mi svakako ostaje najdraži, zbog svoje priče, sveta, tj, velike mape i zanimljivih likova.

Mislim da su ove igrice popularne zbog otvorenog sveta koji daje mogućnost igračima da rade šta žele, ali i da se fokusiraju na priču i napreduju kroz nju. Uzbuđeno očekujem GTA VI.

FK Vojvodina

Fudbalski klub Vojvodina osnovan je 6. marta 1914, u Novom Sadu. Od 1928. za svoj domaći teren koristi stadion Karađorđe sagrađen 1924. godine, koji danas može da ugosti preko 14 hiljada gledalaca. Važi za jedan od najvećih klubova sa prostora bivše Jugoslavije. Ovaj klub je 2 puta osvajao domaću ligu, 1966. i 1989. Uz to, domaći kup je osvojila 2014. godine i 2020. godine.

Navijačka grupa Vojvodine se zove Firma, ona je osnovana 1989, iako je klub navijača Vojvodine osnovan još 15. Decembra 1937. godine.

Ove sezone, klub je postigao odličan rezultat protiv svojih domaćih rivala. Na utakmici 30. oktobra 2025. godine, Vojvodina je pobedila Crvenu Zvezdu, sa rezultatom 3:2, na domaćem terenu. Gol za pobedu je postigao Milan Kolarević u 92. minutu. Partizan je Voša ugostila 8. marta 2026, gde je pokazala još bolju izvedbu na terenu, pobedivši ovu ekipu rezultatom 3:0. Ovo je prvi put nakon 13 godina da Vojvodina pobedi i Zvezdu i Partizan u istoj sezoni. Atmosfera na obe utakmice je bila neverovatna, što sam imao priliku da vidim sa zapadne tribine.

Autor: Mladen Brkić

Mi smo posle ovoga proslavili pobedu sa domaćim navijačima.

FIRMA

Autor: Nikola Jolić

Zrenjanin - Sportski grad sjajne prošlosti, sumorne sadašnjosti i neizvesne budućnosti

U pitanju je biser u centru Banata, koji ima sjajnu istoriju sportskih klubova i iznedrio je veliki broj vrhunskih sportista. Međutim, danas su se crni oblaci nadvili nad Zrenjaninom, jer klubova sa velikim renomeom ili nema više na mapi, ili i dalje postoje, ali su daleko od velikih rezultata iz prošlosti.

Fudbalski klub Proleter je osnovan 1947. godine, spajanjem nekoliko zrenjaninskih klubova. U SFR Jugoslaviji je uglavnom igrao u drugom i trećem rangu, da bi krajem šezdesetih i sredinom sedamdesetih godina prošlog veka učestvovao u prvoj ligi, dok je tokom poslednje dve sezone (1990/91 i 1991/92) tokom raspada Jugoslavije, klub postigao neverovatan uspeh. Tada, 1990/91, u poslednjoj sezoni u kojoj su nastupali klubovi iz Hrvatske i Slovenije, kao i 1991/92, završili su na petom mestu, odmah iza klubova kao što su Crvena Zvezda, Partizan i zagrebački Dinamo, a ispred splitskog Hajduka. Biti ovako visoko plasiran u ovakvoj konkurenciji je bio neverovatan podvig.

Od nastanka SR Jugoslavije, Proleter je sve do 2000. godine bio redovan učesnik prve lige, a u leto 1997. je igrao u Intertoto kupu. Ali, te 2000. godine, nakon što su ispali u drugu ligu, krenulo je sve nizbrdo. Klub je u tom periodu ušao u zaista velike finansijske probleme, ispao u treći rang, vratio se u drugu ligu, da bi konačni kraj doživeo 2005. Tada je, nakon ponovnog pada u treću ligu, Proleter bio ugašen, što je bio zaista ogroman udarac za grad na Begeju.

Klub je igrao na stadionu u Karađorđevom parku, koji ima kapacitet od oko 13,500 mesta. U klubu su, između ostalih, igrali: Milan Galić, Todor Veselinović, Radoslav Bečejac, Nenad Bjeković, Zlatko Zahović, Darko Kovačević, Dejan Govedarica, Ilija i Vladimir Ivić, Zvonimir Vukić i mnogi drugi.

Bilo je pokušaja da se produži tradicija elitnog fudbala u Zrenjaninu, počevši od FK Banata, koji je nastao 2006. godine spajanjem Budućnosti iz Banatskog Dvora (preuzeo je njegovo mesto u Superligi Srbije) i škole fudbala ugašenog Proletera. Klub je igrao prve tri sezone u Superligi, a u kupu je u tom periodu dva puta stigao do polufinala. Ali, nakon što su ispali iz Superlige 2009, pa nekoliko godina kasnije i iz druge i treće lige, Banat je 2016. godine ugašen. 2006. je osnovan i novi klub pod imenom Proleter 2006, koji je trebalo da bude naslednik starog Proletera, i uglavnom je igrao u petom ili šestom rangu. Danas taj klub nije aktivan, tako da se može reći da ti pokušaju nisu bili uspešni. U Zrenjaninu postoje (ili su postojali) klubovi poput Radničkog i Borca, pa i klubovi iz okoline grada, ali ti klubovi nisu bili ni blizu zapaženih rezultata.

U Zrenjaninu postoji i košarkaški klub Proleter, koji je bio prvak Jugoslavije davne 1956. godine, a za taj klub je igrao i legendarni Dejan Bodiroga. Istoimeni rukometni klub je bio dva puta prvak Jugoslavije (1990. i 1992.), igrao je u finalu Evropskog kupa 1990. godine, te u finalu Kupa Šampiona godinu dana kasnije, kada su izgubili u tesnom dvomeču od Barselone, sa jednim golom razlike. Danas igra u rukometnoj Superligi, ali i njima preti crna sudbina, pošto se u trenutku pisanja teksta nalaze na dnu tabele, i verovatno odlaze u niži rang. U obližnjem Kleku postoji odbojkaški klub, koji je tokom sedamdesetih godina prošlog veka igrao u prvenstvu Jugoslavije sa velikim uspehom, a u tom periodu je postao i prvak Jugoslavije 1972. Godine. Ni za njih danas situacija nije puno bolja, jer oni trenutno igraju u Prvoj ligi Srbije, što je drugi rang takmičenja. U Zrenjaninu se nalazi Kristalna dvorana koja je izgrađena 2009. za potrebe Univerzijade, a grad i dvorana su bili domaćin Evropskog prvenstva u odbojci za žene 2011, Evropskog prvenstva u rukometu za žene 2013. i Evropskog prvenstva u ženskoj košarci 2019. godine.

Pored ranije pomenutih, među znamenitim Zrenjaninskim sportistima se nalaze i: fudbaleri Duško i Zoran Tošić, odbojkaši Miloš, Vladimir i Nikola Grbić, odbojkašice Maja Ognjenović i Jovana Brakočević, košarkaši Dejan Davidovac i Žarko Čabarkapa, atletičarka Ivana Španović, rukometaš Momir Rnić, rukometašica Jelena Lavko, plivačica Miroslava Najdanovski, karatistkinja Snežana Pantić i mnogi drugi.

Toliko klubova sa velikom prošlošću, toliko uspešnih sportista, a mnogo toga je ipak zamrlo. Izgleda da su, kao i nažalost u još mnogim drugim mestima, pre svega finansije učinile svoje. A kako će Zrenjanin kao sportski grad funkcionisati i hoće li neki klub doći do približno tih visina na kojima je nekad ovaj grad bio, ostaje da se vidi u narednom periodu.

Author: Filip Knjisa

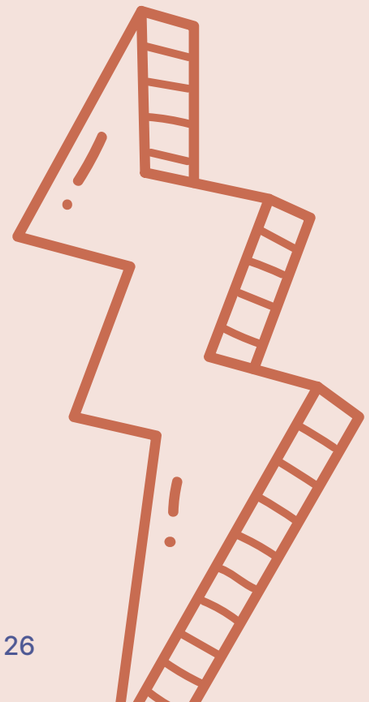
METALLICA

Metallica is one of the most succesful heavy and thrash metal bands of all time. It was founded in 1981. by Lars Ulrich, the drummer, and James Hetfield, rhythm guitarist and vocal. Their most popular song is called Enter Sandman. Dave Mustaine, the former member of Metallica, went on to form its rivals Megadeth, after their tour in 1983. Cliff Burton was the first bassist until his death in 1986. After that, he was replaced by Jason Newsted. After Newsted, he was replaced by Robert Trujillo, who is still currently in lineup. Kirk Hammet is their lead guitarist.

Their discography consists of following albums:

Kill 'Em All	1983
Ride the Lightning	1984
Master Of Puppets	1986
...And Justice For All	1988
Metallica	1991
Load	1996
Reload	1997
Garage Inc.	1998
St. Anger	2003
Death Magnetic	2008
Hardwired...To Self-Destruct	2016
72 Seasons	2023

I started listening to Metallica when I was 8 years old, but really became a fan when I was 11. I love their sound because I generally listen to rock and metal music. These genres energize me but also soothe me if I'm in distress. My favorite Metallica song is called Enter Sandman.

Koncert Crvene jabuke

VELIKI BEND I DALJE U PUNOM SJAJU

Autori: Marko Nestorović, Anja Bojić i Aleksandar Merc

Crvena jabuka je osnovana 1985. u Sarajevu. To je pop rok grupa, koja je u bivšoj Jugoslaviji, a i nakon njenog raspada, postigla jedan od najvećih uspeha. Nezvanični vođa ove grupe je klavijaturista i pevač Dražen Žerić Žera, koji je u sastavu od samog osnivanja, pa do današnjeg dana. Izdali su više albuma, a u njihovom katalogu se nalaze hitovi poput: Tugo nesrećo, Nekako s proljeća, Ima nešto od srca do srca, To mi radi, Dirlija, Zovu nas ulice, Beži kišo s prozora.

S obzirom da su u okviru svoje evropske turneje 18. Aprila 2026. održali koncert u Novom Sadu, na Spensu, na tom velikom događaju su se našli i neki od članova naše redakcije "Svetionika u plavom", od kojih će njih dvoje, Marko i Anja, da nam pruže izveštaj o samom koncertu.

KOJI JE GLAVNI UTISAK SA KONCERTA?

Marko: Bilo je odlično, pevalo se, da mi je glas skoro otišao.

Anja: Utisak je divan. Bilo je lepo, ali je koncert baš dugo trajao. Skoro tri i po sata.

IZVEDBA KOJE PESME VAS JE NAJVIŠE DIRNULA?

Marko: Dirlija, Volio bih da si tu i Beži kišo s prozora.

Anja: Čardak.

KAKO JE OSTATAK PUBLIKE REAGOVAO?

Marko: Ja verujem da su se svi lepo proveli, i da su poneli kući jako lepe utiske.

Anja: Ostatak publike je bio jako uključen, i pevali su uz sve pesme.

KOJI JE SLEDEĆI KONCERT KOJI IŠČEKUJETE?

Marko: Bajaga i Instruktori, 30. maj.

Anja: Hari Varešanović, 17. Oktobar.

DA LI BISTE PONOVO POSETILI KONCERT CRVENE JABUKE NAKON OVOG ISKUSTVA?

Marko: Da.

Anja: Isto.

Autor: Nikola Jolić

Susek - malo predgranično selo velikog srca

Jedno maleno selo pod imenom Susek se nalazi na podnožju Fruške gore, a na svega desetak kilometara od hrvatske granice, na najzapadnijem delu opštine Beočin. Nažalost, iz sela se iseljava puno ljudi, uglavnom mladi, koji odlaze u Novi Sad, Sremsku Mitrovicu i u mnoge druge gradove u zemlji, pa i u inostranstvu, pa tako prema popisu iz 2022. godine Susek ima samo 847 žitelja. Za razliku od mnogih naselja u opštini u kojima se ljudi pretežno bave vinogradarstvom, u Suseku se stanovnici bave poljoprivredom i stočarstvom.

U selu se nalazi i crkva posvećena Svetom arhangelu Gavrilu koja je izgrađena 1770. godine, a u tom hramu se nalazi ikonostas koji je izradio Teodor Kračun 1779. Današnji paroh susečki, tj. onaj koji upravlja crkvom je sveštenik Nikola Erceg, koji je tamo od kraja 2023. Godine. Zvonik hrama u Suseku je obnovljen 2025. Godine, a slava crkve, ujedno i sela, praznuje se 26. jula. U okviru crkve deluje i dečji hor Blagovestitelj, koji je nastao na Blagovesti, 7. aprila 2017. godine, a osnivač je bila popadija Aleksandra Teofilović. Danas je dirigent tog hora ujedno i ranije pomenuti susečki paroh. Hor okuplja većinom sadašnje i bivše učenike Osnovne škole ,,Jovan Popović" u Suseku, mada ima i dece koja pohađaju i ostale u opštini.

Dan mesne zajednice u Suseku se obeležava 23. avgusta, u znak sećanja na 336 stradalih Susečana u Drugom svetskom ratu.

Jedan od nedostataka Suseka je slaba povezanost javnim prevozom sa Novim Sadom, pošto ima jako mali broj autobusa koji saobraćaju linijom 84. Ja sam bio u Suseku sa horom "Ison" na koncertu koji je bio održan na drugi dan Vaskrsa 21. aprila 2025. godine. Tad smo bili prvo u crkvi da celivamo ikone, da se pomolimo, a onda smo nastupali na tom koncertu zajedno sa susečkim horom "Blagovestitelj".

Taj koncert je bio u okviru vaskršnjih svečanosti u Suseku, a tad je održano i takmičenje u tucanju jajima i manifestacija u farbanju jaja i likovna radionica na temu Vaskrsa. Potom smo bili i na akatistu Blaženoj Matroni Moskovskoj. Bilo mi je veliko zadovoljstvo da budem i svedok na hramovnoj slavi prošle godine, a i što sam učestvovao na priredbi na Cveti 5. aprila ove godine, u predstavi koja je bila na temu hramovne slave, a organizator te priredbe je bio Dejan Kordin.

Iskreno, volim to mesto i sve te ljude tamo jer su me oni zaista lepo primili, imaju zaista veliku toplinu, razvio sam sa njima prijateljske odnose, i ono što je najvažnije, bilo mi je suđeno da dobijem te posebne prijatelje koje su mi zaista prirasli srcu.

Svadba - film koji obara rekorde

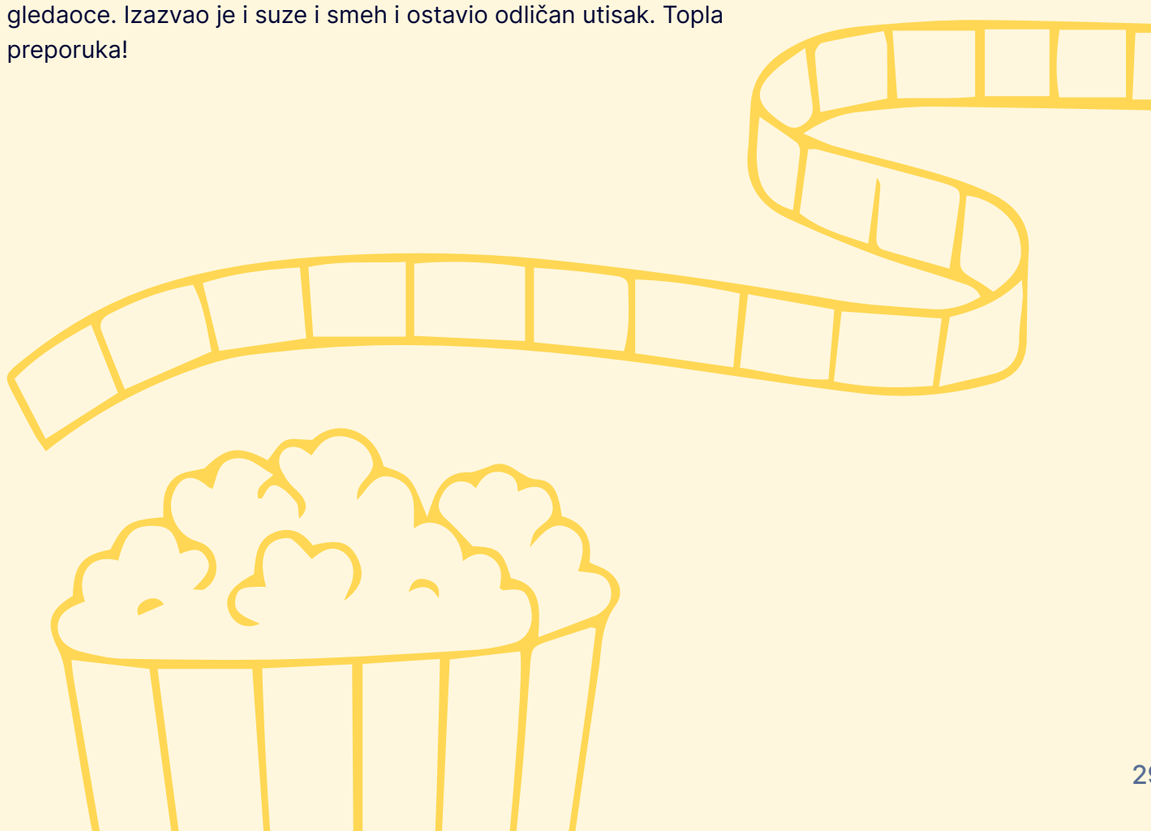

Autor: Anja Bojić

Svadba je domaći film o dvoje mladih ljudi koji su studirali u Londonu. U pitanju je koprodukcija Srbije i Hrvatske. Režiser i jedan od scenarista je Igor Šeregi, a u glavnim igračkim ulogama se nalaze: Dragan Bjelogrlić, Rene Bitorajac, Vesna Trivalić, Linda Begonja, Marko Grabež, Roko Sikavica, Nika Grbelja, Jelisaveta Sablić, Srđan Todorović i Anđelka Stević Žugić. Kao što vidite, u pitanju je veoma široka i poznata postava. Premijera je održana 20. januara ove godine, a ubrzo je počeo da obara rekorde gledanosti i u Hrvatskoj i u Srbiji.

Radnja filma se odvija oko konflikta koji izaziva razlika između supružnika i njihovih porodica. Devojka je Hrvatica, a momak iz Srbije. Odlučili su da se venčaju. Za njihovo venčanje nisu imali saglasnost njihovih roditelja. Ipak dolazi do sastanka između roditelja, gde je već na prvom susretu došlo do vređanja na nacionalnoj osnovi, ali te razlike i uvrede su ublažene njihovim interesima. Pošto je došlo do neslaganja oko mesta venčanja, budući supružnici su prinuđeni da sami nađu rešenje. Film je prikaz netrpeljivosti, koja može postojati između određenih grupa, i ljubavi koja uspeva da prevaziđe sve razlike.

Gledala sam ga u bioskopu. Bio je jako interesantan za nas gledaoce. Izazvao je i suze i smeh i ostavio odličan utisak. Topla preporuka!

Autor: Marko Nestorović

Srpsko Narodno Pozorište

Srpsko Narodno Pozorište u Novom Sadu je najstariji profesionalni teatar Srba i jedno od najvećih pozorišta u Srbiji. Osnovano je 1861, i od tada u kontinuitetu radi. U pozorištu se održavaju predstave, dramske i operske i koncerti. Pored njih, na repertoaru se mogu naći i baleti, horske izvedbe, orkestarski nastupi, kao što su filharmonije, i svakakvi različiti scenski sadržaji. Uz repertoar za odrasle, tu su i dečje predstave. U martu 1981. je izgrađena trenutna zgrada pozorišta, dok je pre toga program Srpskog Narodnog Pozorišta bio realizovan u velikom broju drugih zdanja.

STATIRANJE

Statisti su osobe bez stalnog angažovanja u pozorištu, na filmu ili televiziji. Angažuju se po potrebi za scene, mase, publike ili pozadinske uloge, obično bez dijaloga. Ja sam počeo da dolazim u pozorište kao statista sa 24 godine, i od početka mi se svideo ovaj zadatak. U prethodnih pet godina sam učestvovao u nekoliko predstava, uključujući: Aidu, Tosku, Evgenija Onjegina, Kneginju Čardaša, Travijatu, Eru s Onoga Svijeta i Madam Baterflaj. Tu sam se našao u ulogama vojnika, stražara, kelnera, mornara... Ovim se bavim prvenstveno jer mi je zanimljiva delatnost, pored proba i rada, posao statiste uvek uključuje i opuštanje sa kolegama, a na samom nastupu mi posebnu draž daje broj ljudi koji nas gleda i prilika da učestvujem u stvaranju nečeg tako divnog kao što su naša dela.

Jurnjava u marketu

Autori: Nikola Adžibaba i Aleksandar Merc
Ilustrator: Ana Gajanović

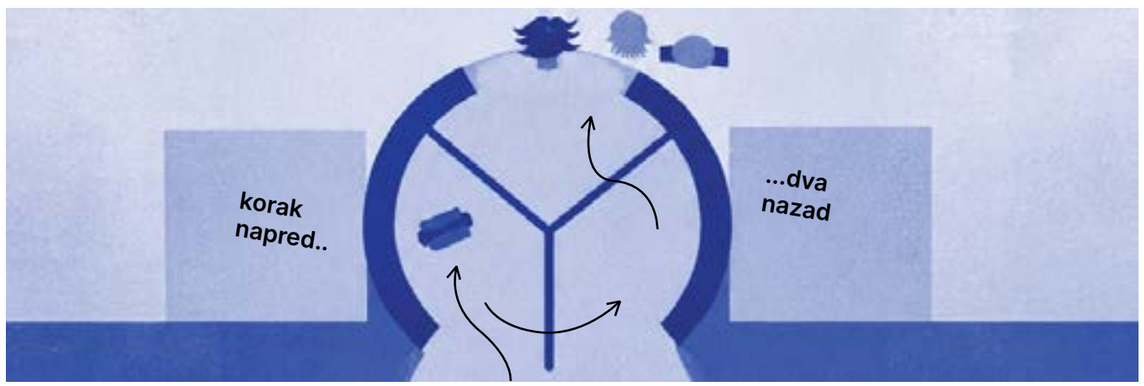
Priča predstavljena u stripu formirana je kroz iskustva i zapažanja radnih terapeuta u radu sa mladima sa autizmom.

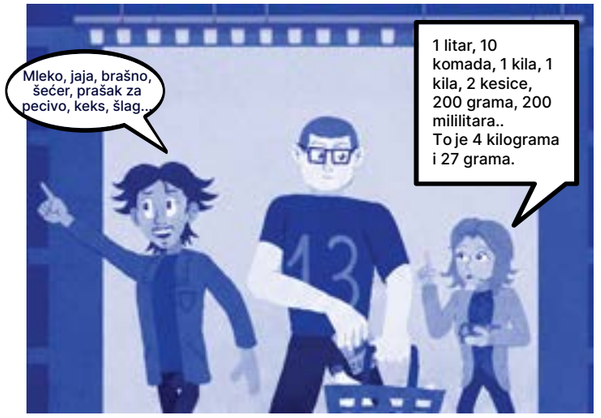

Prvo izdanje našeg časopisa sačinjeno je uz finansijsku podršku dobijenu kroz REBOOTING projekat. Nosilac projekta REBOOTING je OPENS sa partnerima SINHRO, SEC, BUM i WEBIN i finansiran je od strane Evropske Unije.

Ovaj dokument sačinjen je uz finansijsku pomoć Evropske unije. Sadržaj ovog dokumenta predstavlja isključivu odgovornost autora i ni pod kojim okolnostima ne može da se smatra da odražava stav Evropske unije.